

LanguageCert

B2

Test of Classical Greek

B2_Practice Test_PB

Candidate's name (block letters please)

Centre no

Date

Time allowed:

- Reading and Language Use 120 minutes

Instructions to Candidates

- An Answer Sheet will be provided.
- All answers must be transferred to the Answer Sheet.
- Please use a soft pencil (2B, HB).

Part 1

Read the text. Choose the correct answers to complete the text.

Παρά γοῦν μόνοις Ἀρκάσιν οἱ παῖδες ἐκ νηπίων ἄδειν ἐθίζονται κατὰ νόμον τοὺς ὕμνους καὶ παιᾶνας, οἷς ἕκαστοι κατὰ τὰ πάτρια τοὺς ἐπιχωρίους **(1)** καὶ θεοὺς ὕμνοῦσι. Μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς Τιμοθέου καὶ Φιλοξένου νόμους **(2)** χορεύουσι κατ' ἐνιαυτὸν τοῖς Διονυσιακοῖς αὐληταῖς ἐν τοῖς θεάτροις, οἱ μὲν οὖν παῖδες τοὺς παιδικοὺς ἀγῶνας, οἱ δὲ νεανίσκοι τοὺς τῶν ἀνδρῶν. Καὶ παρ' ὅλον δὲ τὸν βίον ἐν ταῖς συνουσίαις ταῖς κοιναῖς οὐχ **(3)** ποιοῦνται τὰς ἀγωγὰς διὰ τῶν ἐπεισάκτων ἀκροαμάτων ὡς δι' αὐτῶν, ἀνὰ μέρος **(4)** ἀλλήλοις προστάπτοντες. Καὶ τῶν μὲν ἄλλων μαθημάτων ἀρνηθῆναι τι μὴ εἰδέναι οὐδενὶ αὐτῶν αἰσχρὸν ἐστίν, τὸ δὲ ἄδειν ἀποτρίβεσθαι αἰσχρὸν παρ' αὐτοῖς **(5)** Καὶ μὴν ἐμβατήρια μετ' αὐλοῦ καὶ τάξεως ἀσκοῦντες, ἔτι δὲ ὀρχήσεις ἐκπνοοῦντες μετὰ κοινῆς ἐπιστροφῆς καὶ δαπάνης κατ' **(6)** ἐν τοῖς θεάτροις ἐπιδείκνυνται. Ταῦτ' οὖν αὐτοὺς εἴθισαν οἱ παλαιοὶ οὐ τρυφῆς καὶ περιουσίας χάριν, ἀλλὰ **(7)** τὴν ἐκάστου κατὰ τὸν βίον σκληρότητα καὶ τὴν τῶν ἠθῶν **(8)** , ἣτις αὐτοῖς παρέπεται διὰ τὴν τοῦ περιέχοντος ψυχρότητα καὶ στυγνότητα τὴν κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τοῖς τόποις ὑπάρχουσαν, **(9)** καὶ συνεξομοιοῦσθαι πεφύκαμεν πάντες ἄνθρωποι· διὸ καὶ κατὰ τὰς ἐθνικὰς διαστάσεις πλεῖστον **(10)** διαφέρομεν ἥθεσι καὶ μορφαῖς καὶ χρώμασιν.

1. a) ἥρωσ
 b) ἥρωσι
 c) ἥρωας

2. a) μανθάνουσι
 b) μανθάνοντες
 c) μανθάνοντας

3. a) τότε
 b) ἄγαν
 c) οὕτω

4. a) ἄδειν
 b) ἄδουσιν
 c) ἄδοντες

5. a) νομίζεις
 b) νομίζεται
 c) νομιζόμενον

6. a) ἐνιαυτοῖς
 b) ἐνιαυτῶ
 c) ἐνιαυτὸν

7. a) θεωροῦντες
b) θεωροῦντας
c) θεωροῦντος

8. a) αὐστηρία
b) αὐστηρία
c) αὐστηρίαν

9. a) οἷ
b) οἷς
c) ὄν

10. a) ἀλλήλων
b) ἀλλήλοις
c) ἀλλήλους

Part 2

Read the three texts. Which text gives you the answer to each question? Choose the correct text for each question.

A

Δύο καιρούς ποιῶ τοῦ λέγειν, ἢ περὶ ὧν οἴσθα σαφῶς ἢ περὶ ὧν ἀναγκαῖον εἰπεῖν. Ἐν τούτοις γὰρ μόνοις ὁ λόγος τῆς σιωπῆς κρείττων, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ἄμεινον σιγᾶν ἢ λέγειν. Τάξον τινα ἤδη χαρακτηῖρα σεαυτῷ καὶ τύπον, ὃν φυλάξεις ἐπὶ τε σεαυτοῦ ὧν καὶ ἀνθρώποις ἑτέροις ἐντυχάνων. Σιωπῆ τὰ πολλὰ ἔστω, ἢ λαλείσθω τὰ ἀναγκαῖα καὶ δι' ὀλίγων. Σπανίως δὲ ποτε καιροῦ καλοῦντος ἐπὶ τὸ λέγειν τι ἤξομεν, ἀλλὰ περὶ οὐδενὸς τῶν τυχόντων· μὴ περὶ ἵππων, ἢ ἀθλητῶν ἢ βρωμάτων ἢ πωμάτων, μάλιστα δὲ μὴ περὶ ἀνθρώπων φέγοντα ἢ ἐπαινοῦντα ἢ συγκρίνοντα. Ἐκείνου ἔχου τοῦ μὴ καθιέναι εἰς ὀμιλίας ἰδιωτικὰς, ἀλλ' ἂν οἴσθαι τε ἤς μέταγε τοὺς λόγους ἐπὶ τὸ προσήκον· εἰ δὲ μὴ, ἀπόλειπε σιωπᾶν. Σφραγίζου τοὺς μὲν λόγους σιγῇ, τὴν δὲ σιγὴν καιρῷ. Πολυμαθία γὰρ πάνυ μὲν ὠφελεῖ, πάνυ δὲ βλάπτει τὸν ἔχοντα· ὠφελεῖ μὲν τὸν δεξιὸν ἄνδρα, βλάπτει δὲ τὸν ῥαδίως φωνοῦντα πᾶν ἔπος καὶ ἐν παντὶ δῆμῳ. Χρὴ δὲ καιροῦ μέτρα εἰδέναι· σοφίης γὰρ οὗτος ὅρος. Οἱ δὲ ἔξω καιροῦ ῥῆσιν ἀείδουσι, καὶ ἂν πεπνυμένην ἀείδωσιν, οὐ τιθέμενοι ἐν σοφίᾳ γνώμην αἰτίαν ἔχουσι μωρίας.

B

Τὴν πόλιν ἅπαντες ἡμῶν, τὰς Ἀθήνας λέγω, Ἕλληνες ὑπολαμβάνουσιν ὡς φιλόλογός τε ἔστι καὶ πολυλόγος, Λακεδαιμόνα δὲ καὶ Κρήτην, τὴν μὲν βραχύλογον, τὴν δὲ πολύνοιαν μᾶλλον ἢ πολυλογίαν ἀσκοῦσαν. Γλώσσης δὲ φειδωλῆς ἐν ἀνθρώποις ἄριστος θησαυρός ἐστι. Βραχεῖ λόγῳ καὶ πολλὰ πρόσκειται σοφία. Πολλοῖς γὰρ ἀνθρώπων γλώττῃ ἀρμοδία οὐκ ἐπίκειται θύρα. Εἰ τὸ συνεχῶς καὶ πολλὰ καὶ ταχέως λαλεῖν ἦν τοῦ φρονεῖν παράσημον, αἱ χελιδόνες ἐλέγοντ' ἂν ἡμῶν ἐμφρονέστεραι πολὺ. Σὺ δὲ μηδενὸς οὕτως ἐν παντὶ προνοοῦ ὡς τοῦ ἀσφαλοῦς. Πολυλογία πολλὰ σφάλματα ἔχει, τὸ δὲ σιγᾶν βέβαιον. Ἀσφαλέστερον γὰρ τοῦ λέγειν τὸ σιγᾶν. Ἐὰν δὲ τὸ λέγειν ὅσα δίχα ἔσται νοῦ καὶ λόγου· χρῆζομεν γὰρ ἐπὶ παντὶ νόου, ἐπεὶ ἐὰν οὗτος μὴ κατευθύνῃ αὐτοὺς τοὺς λόγους, πρὶν βουλευθῆναι ἐκφεύγουσι πολλάκις καὶ κατηλογήσαντα τοσοῦτου ἔρκους ἄκριτα προεκθρῶσκουσιν. Οὐκ ἂν τις εἴπη πολλὰ θαυμασθήσεται, ὁ μικρὰ δ' εἰπὼν μᾶλλον ἂν ἦ χρήσιμα. Μὴ ἐν πολλοῖς ὀλίγα λέγε, ἀλλ' ἐν ὀλίγοις πολλά. Ἀπέστω τὸ πολὺ καὶ ἑαυτοῦ τινῶν ἔργων μεμνησθαι. Οὐ γὰρ ὡς σοὶ ἡδὺ ἐστὶ τὸ τῶν σῶν πράξεων μεμνησθαι, οὕτω καὶ τοῖς ἄλλοις ἄσμενόν ἐστὶ τὸ τῶν συμβαινόντων ἀκούειν.

C

Καὶ ἦν ἴσως πολυλογώτερος, ἅμα μὲν διὰ τὴν παιδείαν, ὅτι ἠναγκάζετο ὑπὸ τοῦ διδασκάλου καὶ διδόναι λόγον ὧν ἐποίει καὶ λαμβάνειν παρ' ἄλλων, ὁπότε δικάζοι, ἔτι δὲ καὶ διὰ τὸ φιλομαθῆς εἶναι πολλὰ μὲν αὐτὸς ἀεὶ τοὺς παρόντας ἀνηρώτα πῶς ἔχοντα τυγχάνοι, καὶ ὅσα αὐτὸς ὑπ' ἄλλων ἐρωτῶτο, διὰ τὸ ἀγχίνους εἶναι ταχὺ ἀπεκρίνετο, ὥστ' ἐκ πάντων τούτων ἢ πολυλογία συνελέγετο αὐτῷ· ἀλλ' ὡσπερ γὰρ ἐν σώματι, ὅσοι νέοι ὄντες μέγεθος ἔλαβον, ὁμῶς ἐμφαίνεται τὸ νεαρὸν αὐτοῖς ὁ κατηγορεῖ τὴν ὀλιγοετίαν, οὕτω καὶ Κύρου ἐκ τῆς πολυλογίας οὐ θράσος διεφαίνετο, ἀλλ' ἀπλότης καὶ φιλοσοργία, ὥστ' ἐπεθύμει ἂν τις ἔτι πλείω αὐτοῦ ἀκούειν ἢ σιωπῶντι παρεῖναι. Ὡς δὲ προῆγεν αὐτὸν ὁ χρόνος σὺν τῷ μεγέθει εἰς ὥραν τοῦ πρόσθητον γενέσθαι, ἐν τούτῳ τοῖς μὲν λόγοις μείοσιν ἐχρήτο καὶ τῇ φωνῇ ἡσυχαιτέρα, αἰδοῦς δ' ἐνεπίμπλατο ὥστε καὶ ἐρυθραίνεσθαι ὁπότε συντυχάνοι τοῖς πρεσβυτέροις· οὕτω δὲ ἡσυχαιότερος μὲν ἦν, ἐν δὲ ταῖς συνουσίαις πάμπαν ἐπίχαρις. Καὶ γὰρ ὅσα διαγωνίζονται πολλάκις ἡλικες πρὸς ἀλλήλους, οὐχ ἂ κρείττων ἦδει ὧν, ταῦτα προουκαλεῖτο τοὺς συνόντας, ἀλλ' ἅπερ εὔ ἦδει ἑαυτὸν ἦπτονα ὄντα, ἐξήρχε, φάσκων κάλλιον αὐτῶν ποιήσειν.

Which text gives you the answers to the following questions?

1. Δύναιτο δ' ἂν ἡ παιδεία ἐπεΐξαι τινα εἶναι φλύαρον;
2. Ἄρά γέ τινες τῶν ὀρνίθων συνετώτεροι τῶν ἀνθρώπων τυγχάνουσιν ὄντες;
3. Εἰ τὰ λεγόμενα οὐ ἐπὶ τὸ πρέπον ἐστί, δεῖ σε ὅλως σιωπᾶν ἢ συνεχῶς λέγειν;
4. Τοῖς ἀεὶ πλεῖστα λέγουσι τί δεῖ ἐπικεῖσθαι;
5. Δεῖ ἡμᾶς τοῖς φίλοις περὶ τῶν ἡμετέρων μόνον ἔργων διαλέγεσθαι;
6. Χρὴ ἡμᾶς πάντα ταῦτα περὶ ὧν διαλεγόμεθα σαφῶς γνῶναι;
7. Εἵθιζον πάλαι οἱ νέοι τοῖς γεραιτέροις συναντήσαντες τῆς αἰδοῦς ἑαυτοῦς πληρῶσασθαι;
8. Λέγουσί τις τοῖς φίλοις βούλεται συνεῖναι μᾶλλον ἢ σιωπῶσιν;

Part 3

Read the text. Choose the correct words to complete the text. There are two extra words you will not need.

Καὶ νῦν πρῶτον μὲν ἂν ὑμεῖς μέγα **(1)** τὸ στράτευμα, εἰ ἐπιμεληθῆίητε ὅπως ἀντὶ τῶν ἀπολωλότων ὡς τάχιστα στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ἀντικατασταθῶσιν. Ἄνευ γὰρ **(2)** οὐδὲν ἂν οὔτε καλὸν οὔτε ἀγαθὸν **(3)** μὲν οὐδαμοῦ, ἐν δὲ δὴ τοῖς πολεμικοῖς παντάπασι. Ἡ μὲν γὰρ εὐταξία σώζειν δοκεῖ, ἡ δὲ ἀταξία πολλοὺς ἤδη διέφθειρε. Ἐπειδὴν δὲ καταστήσῃσθε τοὺς ἄρχοντας ὅσους δεῖ, ἦν καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας **(4)** καὶ παραθαρρύνητε, ἡγοῦμαι ἂν ὑμᾶς πάνυ ἐν καιρῷ ποιῆσαι. Νῦν γὰρ ἴσως καὶ ὑμεῖς αἰσθάνεσθε **(5)** ἀθύμως μὲν ἦλθον ἐπὶ τὰ ὄπλα, ἀθύμως δὲ πρὸς τὰς φυλακάς· ὥστε οὕτω γ' ἐχόντων τῶν πραγμάτων οὐκ οἶδα ὅ,τι **(6)** τις χρήσιτο αὐτοῖς, εἴτε νυκτὸς δεοὶ εἴτε καὶ ἡμέρας· **(7)** δὲ τις αὐτῶν τρέψη τὰς γνώμας, ὡς μὴ τοῦτο **(8)** ἐννοῶνται, τί πείσονται, ἀλλὰ καὶ τί ποιήσουσι, πολὺ εὐθυμότεροι ἔσονται. Ἐπίστασθε γὰρ δὴ ὅτι οὔτε πλῆθός ἐστιν οὔτε ἰσχύς ἡ ἐν τῷ πολέμῳ τὰς νίκας ποιοῦσα, ἀλλ' ὁπότεροι ἂν σὺν τοῖς θεοῖς ταῖς ψυχαῖς ἐρρωμενέστεροι ἔλθωσιν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, τούτους οἱ ἐναντίοι οὐ δέχονται. Ἐντεθύμημα δ' ἔγωγε, ὧ ἄνδρες, καὶ τοῦτο, ὅτι ὅποσοι μὲν ζητοῦσι ζῆν ἐκ παντὸς τρόπου ἐν τοῖς πολεμικοῖς, οὔτοι μὲν **(9)** ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀποθνήσκουσιν, ὅποσοι δὲ τὸν μὲν θάνατον ἐγνώκασιν πᾶσι κοινὸν εἶναι καὶ ἀναγκαῖον ἀνθρώποις, περὶ δὲ τοῦ καλῶς ἀποθνήσκειν ἀγωνίζονται, τούτους ὁρῶ **(10)** εἰς τὸ γῆρας ἀφικνουμένους.

A ἄν

B συλλέγητε

C κινδύνων

D ὠφελήσασατε

E μόνον

F ἀρχόντων

G ἦν

H γένοιτο

I μᾶλλον

J ὡς

K εἰ

L αἰσχροῶς

Part 4

Read the text and the questions. Choose the correct answer for each question.

Ἡ τοῦ Λόγου Δύναμις

Λόγος δυνάστης μέγας ἐστίν, ὃς σμικροτάτῳ σώματι καὶ ἀφανεστάτῳ θεϊότατα ἔργα ἀποτελεῖ· δύναται γὰρ καὶ φόβον παῦσαι καὶ λύπην ἀφελεῖν καὶ χαρὰν ἐνεργάσασθαι καὶ ἔλεον ἐπαυξῆσαι.

Εἰ γὰρ πάντες περὶ πάντων εἶχον τῶν τε παροιχομένων μνήμην τῶν τε παρόντων ἔννοιαν τῶν τε μελλόντων πρόνοιαν, οὐκ ἂν ὁμοίως ὁ λόγος ἠπάτα. Νῦν δὲ περὶ τῶν πλείστων οἱ πλείστοι τὴν δόξαν σύμβουλον τῇ ψυχῇ παρέχονται. Ἡ δὲ δόξα σφαλερὰ καὶ ἀβέβαιος οὔσα σφαλεραῖς καὶ ἀβεβαίοις εὐτυχίαις περιβάλλει τοὺς αὐτῇ χρωμένους.

Τίς οὖν αἰτία κωλύει καὶ τὴν Ἑλένην νομίσει ἐλθεῖν ὁμοίως ἄκουσαν οὔσαν; Ἡ γὰρ τῆς πειθοῦς ἕξις, καίτοι εἰ ἀνάγκης εἶδος ἔχει μὲν οὐ, τὴν δὲ δύναμιν τὴν αὐτὴν ἔχει. Λόγος γὰρ ψυχὴν ὁ πείσας, ἦν ἔπεισεν, ἠνάγκασε καὶ πιθέσθαι τοῖς λεγομένοις καὶ συναινέσαι τοῖς ποιουμένοις. Ὁ μὲν οὖν πείσας ὡς ἀναγκάσας ἀδικεῖ, ἡ δὲ πεισθεῖσα ὡς ἀναγκασθεῖσα τῷ λόγῳ μάτην ἀκούει κακῶς.

Ἐπιθεῖσα δὲ ἡ πειθὼ προσιοῦσα τῷ λόγῳ καὶ τὴν ψυχὴν ἐτυπώσατο ὅπως ἐβούλετο, χρὴ μαθεῖν πρῶτον μὲν τοὺς τῶν μετεωρολόγων λόγους, οἵτινες δόξαν ἀντὶ δόξης τὴν μὲν ἀφελόμενοι τὴν δὲ ἐνεργασάμενοι τὰ ἄπιστα καὶ ἄδηλα φαίνεσθαι τοῖς τῆς δόξης ὄμμασιν ἐποίησαν· δεύτερον δὲ τοὺς ἀναγκαίους διὰ λόγων ἀγῶνας, ἐν οἷς εἷς λόγος πολὺν ὄχλον ἔτερψε καὶ ἔπεισε τέχνη γραφεῖς, οὐκ ἀληθεία λεχθεῖς· τρίτον δὲ φιλοσόφων λόγων ἀμίλλας, ἐν αἷς δαίκεται καὶ γνώμης τάχος ὡς εὐμετάβολον ποιοῦν τὴν τῆς δόξης πίστιν.

Τὸν αὐτὸν δὲ λόγον ἔχει ἢ τε τοῦ λόγου δύναμις πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς τάξιν ἢ τε τῶν φαρμάκων τάξις πρὸς τὴν τῶν σωμάτων φύσιν. Ὡσπερ γὰρ τῶν φαρμάκων ἄλλους ἄλλα χυμοὺς ἐκ τοῦ σώματος ἐξάγει, καὶ τὰ μὲν νόσου τὰ δὲ βίου παύει, οὕτω καὶ τῶν λόγων οἱ μὲν ἐλύπησαν, οἱ δὲ ἔτερψαν, οἱ δὲ ἐφόβησαν, οἱ δὲ εἰς θάρσος κατέστησαν τοὺς ἀκούοντας, οἱ δὲ πειθοῖ τινι κακῇ τὴν ψυχὴν ἐφαρμάκευσαν καὶ ἐξεγοήτευσαν.

1. Ὁ συγγραφεὺς φησιν ὅτι
 - a) τῆς λύπης ὁ λόγος φάρμακόν ἐστιν ἄριστον.
 - b) ἀφανεῖς γίνονται οἱ λέγοντες σωμάτων περὶ σμικρῶν.
 - c) μεγάλην ἔχουσιν ἀρχὴν οἱ δυνάσται.

2. Ὅσοι τῶν παρελθόντων πράξεων μέμνηται
 - a) οὐχ ὁμοίως τοῖς ἀμνήμοσι πάσχουσιν.
 - b) τὰ μέλλοντα ἐννοοῦσι καὶ τὰ νῦν συμβαίοντα προνοοῦσιν.
 - c) οὐκ ἂν δύναιντο ὑπὸ τοῦ λόγου ἀπατᾶσθαι.

3. Κατὰ τὴν τοῦ συγγραφέως γνώμην
 - a) ἀμαρτάνουσιν οἱ δοκοῦντες σφαλερὰν τὴν δόξαν εἶναι.
 - b) ἡ δόξα τοῖς αὐτὴν κεκτημένοις οὐ παρέχει ἀσφαλῆ εὐδαιμονίαν.
 - c) οἱ σφαλερὰς γνώμας ἔχοντες ἀπατοῦσι τοῖς λόγοις πάντας τοὺς χαίροντας.

4. Ὁ συγγραφεὺς φησὶ τὴν Ἑλένην
 - a) οὐκ ἄκουσαν ἐνθάδε ἐλθεῖν.
 - b) ἀναγκάσαι τοῦτον τῇ τοῦ λόγου πειθοῖ αὐτόθι ἀγαγεῖν ταύτην.
 - c) καίπερ μὴ θελήσασαν ἔπρεσθαι τῷ πείσαντι αὐτὴν ἀδίκως κατηγορεῖται.

5. Οἱ τῶν μετεωρολόγων λόγοι
 - a) πάντα τὸν δῆμον τέρπουσιν.
 - b) ἐρίζουσι τοῖς τῶν φιλοσόφων λόγοις.
 - c) μηνύουσι πάντα τὰ ἀφανῆ καὶ τὰ ἀπιστίαν ἔχοντα.

6. Ἡ τοῦ λόγου ἰσχὺς
 - a) δύνатаι τὰς ἀρρωστίας καὶ τοὺς τοῦ βίου πόνους θεραπεῦσαι.
 - b) ἔοικε τῇ τῶν φαρμάκων φύσει.
 - c) τὰ τῶν ἀνθρώπων σώματα χυμῶν πληροῖ.

Part 5

Read the text. Use the sentences to complete the text. Choose the correct sentence for each gap. There is one extra sentence you will not need.

Οὐκοῦν χρῆ καὶ περὶ τῶν λόγων τὴν αὐτὴν ἔχειν διάνοιαν ἢνπερ καὶ περὶ τῶν ἄλλων. Μὴ περὶ τῶν ὁμοίων τάναντία γινώσκειν, μηδὲ πρὸς τοιοῦτον πρᾶγμα δυσμενῶς φαίνεσθαι διακειμένους. **(1)** Τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις οἷς ἔχομεν, ἅπερ ἤδη καὶ πρότερον εἶπον, οὐδὲν τῶν ζώων διαφέρομεν· **(2)** ἐγγενομένου δ' ἡμῖν τοῦ πείθειν ἀλλήλους καὶ δηλοῦν πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς περὶ ὧν ἂν βουλευθῶμεν, τοῦ θηριωδῶς ζῆν ἀπηλλάγημεν. **(3)** Καὶ σχεδὸν ἅπαντα τὰ δι' ἡμῶν μεμηχανημένα λόγος ἡμῖν ἐστὶν ὁ συγκατασκευάσας. Οὗτος γὰρ περὶ τῶν δικαίων καὶ τῶν ἀδίκων καὶ τῶν καλῶν καὶ τῶν αἰσχυρῶν ἐνομοθέτησεν, ὧν μὴ διαταχθέντων οὐκ ἂν οἶόι τ' ἦμεν οἰκεῖν μετ' ἀλλήλων. **(4)** Διὰ τούτου τοὺς τ' ἀνοήτους παιδεύομεν καὶ τοὺς φρονίμους δοκιμάζομεν· τὸ γὰρ λέγειν ὡς δεῖ τοῦ φρονεῖν εὔ μέγιστον σημεῖον ποιούμεθα, καὶ λόγος ἀληθῆς καὶ νόμιμος καὶ δίκαιος ψυχῆς ἀγαθῆς καὶ πιστῆς εἰδωλόν ἐστίν. **(5)** ταῖς γὰρ πίστεσιν, αἷς τοὺς ἄλλους λέγοντες πείθομεν, ταῖς αὐταῖς ταύταις βουλευόμενοι χρώμεθα· καὶ ῥητορικοὺς μὲν καλοῦμεν τοὺς ἐν τῷ πλήθει λέγειν δυναμένους· εὐβούλους δὲ νομίζομεν, οἵτινες ἂν αὐτοὶ πρὸς αὐτοὺς ἄριστα περὶ τῶν πραγμάτων διαλεχθῶσιν. **(6)** Καὶ τῶν ἔργων καὶ τῶν διανοημάτων ἀπάντων ἡγεμόνα λόγον ὄντα, καὶ μάλιστα χρωμένους αὐτῷ τοὺς πλεῖστον νοῦν ἔχοντας.

- A Μετὰ τούτου καὶ περὶ τῶν ἀμφισβητησίμων ἀγωνιζόμεθα καὶ περὶ τῶν ἀγνοουμένων σκοποῦμεθα·
- B Εἰ δὲ λόγος ἦν ὁ πείσας τὸν ἄνδρα οὐδὲ πρὸς τοῦτο χαλεπὸν ἀπολογήσασθαι.
- C Καὶ συνελθόντες πόλεις ὑκίσαμεν καὶ νόμους ἐθέμεθα καὶ τέχνας εὔρομεν.
- D Εἰ δὲ δεῖ συλληβδην περὶ τῆς δυνάμεως ταύτης εἰπεῖν, οὐδὲν τῶν φρονίμως πραπτομένων εὐρήσομεν ἀλόγως γινόμενον.
- E Τοῦτο γὰρ πάντων τῶν ἐνότων ἐν τῇ τῶν ἀνθρώπων φύσει πλείστων ἀγαθῶν αἴτιόν ἐστιν.
- F ἀλλὰ πολλῶν καὶ τῷ τάχει καὶ τῇ ῥώμῃ καὶ ταῖς ἄλλαις εὐπορίαις καταδεέστεροι τυγχάνομεν ὄντες·
- G Τούτῳ καὶ τοὺς κακοὺς ἐξελέγχομεν καὶ τοὺς ἀγαθοὺς ἐγκωμιάζομεν.